

męża Anna Branicka wraz z synem Władysławem. Książkami i zbiorami specjalnymi opiekowali się wybitni kustosze, utrzymywani przez właścicieli: Franciszek Kandyd Nowakowski, dr Michał Żmigrodzki, Jan Kossek i Józef Seruga.

Dalsze losy zamku i biblioteki związane były z Juliuszem Tarnowskim, synem Anny Tarnowskiej z Branickich, który w 1924 r. przejął dobra suskie, a w 1932 r. zamek i bibliotekę, nadając jej oficjalną nazwę „Zbiory Biblioteczne – Muzealne hr. Tarnowskich w Suchej”. Podczas okupacji hitlerowskiej Sucha znalazła się w granicach Trzeciej Rzeszy, a Zamek stał się siedzibą garnizonu niemieckiego. Po zakończeniu drugiej wojny światowej nastąpił kres świetności rezydencji. Cenny księgozbiór i kolekcja dzieł sztuki uległy rozgrabieniu, zniszczeniu i rozbięciu. Pozostałymi po wojnie zbiorami, na zasadzie depozytu wieczystego, podzielili się biblioteki i muzea w Warszawie, Wrocławiu, Gdańsku i Krakowie.

Cieszy fakt, że po 70 latach od czasu wybuchu drugiej wojny światowej, dzięki współpracy Muzeum Miejskiego Suchej Beskidzkiej i Muzeum Narodowego w Warszawie oraz wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wspaniała kolekcja grafiki i rysunku, zgromadzona przez Branickich, powróci na okres wystawy czasowej (od 20 czerwca do 6 września 2009 r.) do suskiego zamku. Tytuł wystawy „PRO FIDE ET PATRIA – Dla Wiary i Ojczyzny” jest bezpośrednim nawiązaniem do ekslibrisu Branickich z rodowym herbem Korczak, wspaniale wyrażającym ideę gromadzenia przez nich księgozbioru jako cennych pamiątek narodu polskiego. Wystawy nie udało się zorganizować, gdyby nie ogromna życzliwość dyrekcji warszawskiego Muzeum Narodowego oraz pracowników Gabinetu Grafiki i Rysunku Nowożytnego. Honorowy patronat nad wystawą sprawują: Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Muzeum Narodowe w Warszawie.

Barbara Woźniak

PRO FIDE ET PATRIA – Dla Wiary i Ojczyzny

W 1939 r. kolekcja graficzno-rysunkowa Branickich, Tarnowskich w Suchej Beskidzkiej została wysłana na polecenie Juliusza Tarnowskiego do Międzyrzecza Podlaskiego, gdzie w 1943 r. komisyjnie zabezpieczono jej ocalałą część i przewieziono do Muzeum Narodowego w Warszawie, skąd w 1944 r. Niemcy wywieźli ją wraz z innymi zbiorami. Powróciła do muzeum w ramach akcji rewindykacyjnej w 1946 r. W 2006 r. Muzeum Narodowe w Warszawie podpisało ze spadkobiercami Juliusza i Róży Tarnowskich umowę kupna kolekcji dzieł sztuki z Suchej i dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego nabyło

1. Jeremiasz Falck według rysunku Adolfa Boya, kaligrafia Eliasza Noskiego (Nusskyi), „Brama triumfalna z Atlasem i Herkulesem wystawiona w Gdańsku na cześć Ludwika Marii Gonzagi”, 1646 r., miedzioryt, papier, wym. 63,3 x 43,8 cm

9213 obiektów. W 2008 r. warszawskie muzeum zorganizowało pokaz wybranych dzieł z zakupionej kolekcji (zob. „Spotkania z Zabytkami”, nr 11, 2008, ss. 32-33).

Na czynnej obecnie wystawie „PRO FIDE ET PATRIA – Dla Wiary i Ojczyzny” w zamku w Suchej, zorganizowanej przez Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej i Muzeum Narodowe w Warszawie, zaprezentowano wybór ponad 150 dzieł, które pokazane w porządku chronologicznym, z naciśnięciem na prace znanych artystów, tworzą

Krystyna wyszła za mąż w 1665 r. za Jana Wielopolskiego, kanclerza wielkiego koronnego. W ten sposób Sucha na około 200 lat weszła w skład ziem tego zamożnego małopolskiego rodu. Wielopolscy utrwaliли rolę Suchej jako centrum gospodarczego i handlowego dla ziemi babiogórskiej, zadbali również o rozbudowę zamku. W 1846 r. ostatni spadkobierca rodu Jan Kanty Wielopolski sprzedał dobra Aleksandrowi Branickiemu, który za popieranie powstania styczniowego został skazany na wysiedlenie poza granice cesarstwa rosyjskiego. Osiadł w Galicji, wybierając na swą nową siedzibę suski zamek.

Dzięki pasji kolekcjonerskiej Aleksandra Branickiego, na zamku suskim powstała wspomniana już na wstępie jedna z najcenniejszych kolekcji biblioteczno-muzealnych w kraju. Tak jak inni polscy arystokraci, pragnął Branicki zapobiec stratom polskiej kultury i włączyć się do akcji ocalania pamiątek przeszłości narodu. W połowie XIX w. zamek zyskał funkcję ośrodka kultury o ogólnopolskim znaczeniu, z kompozycją wewnątrz dostosowaną do gromadzonej kolekcji w południowym skrzydle zamku; przed 1867 r. rozebrano skrzydło wschodnie wraz z bramą wjazdową. Utworzoną w latach 1866-1877 bibliotekę rozwijała po śmierci

Wystawę „PRO FIDE ET PATRIA – Dla Wiary i Ojczyzny” można zwiedzać w Muzeum Miejskim Suchej Beskidzkiej (ul. Zamkowa 1, 34-200 Sucha Beskidzka, woj. małopolskie, e-mail: muzeum@sucha-beskidzka.pl, www.muzeum.sucha-beskidzka.pl)